

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел II

Горад Авньён, Францыя ~ 1342 г.

Цяпер у Еўропе было чатырнаццатае стагоддзе, Авньён быў самым сэрцам...

Хрысціянская імперыя. Размешчаны на берагах ракі Роны, Авньён быў Вавилонам Захаду — горад кэшэ гандлярам варажб там, п'янцам рамеснікам, салдатам пашам, Іезавелям злодзеям. Высокія валы акружалі горад, прызначаныя для абароны ад знешняга ўварвання. З такой колькасцю людзей, як я быў сцснутыя ўнутры яго сцен, належная ўтылізацыя сцэкавых вод аказалася нялёгкай задачай, над замкнёным натоўпам вусеў непрыемны пах, як нябачная, але цалкам адчувальная покрыва.

З гэтага мора смуроду ўзвышаўся Папскі палац (Папскі палац). Пабудаваны на скале, адкнутай Рымскай імперыяй, гэты мклвы будынак служыў краевугольным каменем папскаму тронам Святога Прастола. Велзарны гатычны замак быў найбуйнейшым з снуючых. Гэта была масіўная крэпасць, падобная на дракона: умацаваныя сцены таўшчынёй дванаццаць футаў — з зубцамі, вежамі і петлямі для стрэл. Уся збудаванне расцягнулася як падвойны палац, як мог пахваліцца двума чатырохкутнымі камямі. У яго крылах знаходзіліся масіўныя залы, больш буйныя значныя з'яўляюцца — кансаторый, канклаў,

банкетныя скарбныя залы. У яго нетрах: вялікі склеп, у якім захоўваліся, здавалася б, незлічоныя галоны вадкіх, здабытых з пакаццястых акраў папскага ванаграднага вытрыманага ў шэрагах велізарных драўляных бочак. У яго сэрцы: пякельныя агмені, дзе штодня цыркулявалі дзясяткі тысяч боханаў хлеба, якія сапсавалі ваванскія скарбы Авіньёна. Папскі палац быў не чым іншым, як сярэднявечнай пачварай, павялічанай да велічын памераў — зверстай каласальным.

Унутры палаца ваванвалі вантробы карупцы, багацця, сядзячай беззаконня, улады вялікай улады, якія няспынна круціліся са скалярамі. Калі доры замка нязменна кішэлі кардыналам чыноўнамі, папскімі гвардзейцамі, збраяносцамі, раднымі законамі, наложніцамі з пакорлівым позіркам, рыцарамі і лордамі, саноўнікамі і эскортамі, у тым ліку паважанымі сваякам прыватнымі гасцямі Пантыфа.

Падчас праўлення Папы Бенедыкта XII у Калегію кардыналаў служылі дваццаць чатыры кардыналы. Сярод членаў Калегіі кардынал Блаз быў яе вогненным ваўком, якога не любіла большасць апорных членаў. Адзін з самых маладых кардыналаў, Жан-Франсуа Блаз, быў чалавекам добрага здароўя, высокім са светлым валасамі. Найбольш прыкметнай рысай яго характару, якая сама па сабе выклікала трывогу, былі вочы — разам яснае карычневае вока і сляпое малочнае вока, годнае позірку д'ябла ў адказ. Толькі некаторыя кардыналы цяпелі яго кампанію па-за афіцыйнымі сустрэчамі. Тым не менш, для Блаза дастаткова было некалькіх кардыналаў — тых, хто меў дастатковы ўплыў у блізкам асяроддзі, каб задаволіць яго патрэбы. У асноўным гэта былі старэйшыя кардыналы, якія таксама служылі ў Папскім палацы ў якасці наглядачыкаў.

У Авіньёне было звычайнай практыкай, калі кардыналам вышэйшага рангу даручалі нагляд за рознымі крыламі, заламі, капіцэліямі тэрыторыяй палаца. Гадам Блаз быў наглядачыкам Вялікага склепа. Прасторны трюм уяўляў сабой падземны калідор, выкапаны ў 1337 годзе, які ахопліваў усю даўжыню крыла, у якім знаходзілася Зала Канклава. Гэта вялізарны падземны склеп утрымліваў сотні сотні вытрыманых бочак, у якіх вытрымліваліся адны з найлепшых у наў Еўропы. Блаз адказваў амаль за кожны аспект вытворчасці, ад ванаграду да бочак, у тым ліку за наступнае захоўванне захаванасць у наў. Звычайна гэта лічыцца вельмі важнай пасадай; ванакурня забяспечвала значную частку штогадовага даходу Папства.

Такім чынам, большасць людзей у палацы лічылі Блаза «кардыналам у наў». Больш за тое, кожны знаўца ведаў, што сяброўства з Блазам азначае сяброўства з Вялікімі склепамі. Жылы хрыплы кардынал Раул дэ Туссен, наглядачык палацавай кладоўкі Boteillerie (Склад бутэлек) вельмі тоўсты, але далікатны кардынал Лала Жульн,

Гаспадары кухняў банкетнай залы, был двое, як я л чыл сябе гурманам
кожны з як х мкнуўся заваяваць сяброўства з кардыналам В наградным.
Блаз добра ведаў, чаму гэтыя двое заляцал ся да яго, але тым не менш сярод х быў...
прынамс , в давочная прыкмета сяброўства.

У адрозненне ад значна большай Калег кардыналаў, у Сабор Апокрыфаў
уваходз л тольк тры кардыналы: кардыналы Хадур Ксаўе, старэйшы член рады;
Ав т Баз л ст, старэйшы самы слабы, Эдмард Л н, самы малодшы нядаўна прызначаны з
цела. Служба кардынала Ксаверыя скончылася выяўленнем яго аголенага абезгалоўленага
цела. Сялянск хлопчык знайшоў яго парэштк ў зарасн ках уздоўж дарог на захад ад
Ав ньёна. У зарасн ках вакол яго ляжал парэштк яго гвардзейцаў, х целы был гэтак
жа апаганеныя. Яго забойства заставалася загадкай. Перш чым чутк пра забойствы
разышл ся, памёр Папа Бенедыкт. Нягледзячы на тое, што некальк кардыналаў настойвал
на тым, што Бенедыкт быў атручаны, што серыя забойстваў была неяк часткай
большай пал тычнай змовы, так я здагадк н кол не пацвердз л ся. Блаз быў
найбл жэйшым да папск х в наў — да таго ж тыранам — мног я падазравал яго ў
атручванн , але н хто не адважыўся супрацьстаяць яму за яго запальчывы характар.

Менш чым праз два тыдн пасля дзяржаўных пахаванняў Бенедыкта , канклаў, у як м
дам навал французы, паспешл ва абраў ншага француза, П'ера Ражэ дэ Бофорта, як
быў пятым па л ку пераемн кам Ав ньёнскага папскага прастола. Дэ Бофорта ахрысц л
Кл ментам VI. На выбарах прысутн чала большасць звычайных высокапастаўленых асоб:
кардыналы Калег Савета, генеральны сакратар, генеральны в карый в цэ-рэгент,
галоўныя папск я чыноўн к Неапал танскага каралеўства, найбольш выб тныя б скупы ўсялякая куча так
патрабаваўся сход. Пасланец ад Ф л па VI дэ Валуа, караля Францы , прыкметна
адсутн чаў, бо прыбыў занадта позна, каб прысутн чаць на цырымон .

Улада гэтых выбараў в давочна належала Калег кардыналаў. Аднак тольк
нямног я з тых, хто жыв, ведал , што сапраўдная с ла папскага пераканання
знаходз лася ў руках тольк нешматл к х , а менав та Сабору Апокрыфаў. На працягу
стагоддзяў Калег я кардыналаў ператварылася ў выбарчы орган Царквы, як цяпер служыць Святому
Паглядз це на гэта прыкладна гэтак жа, як любы парламенцк орган служыць сваёй агульнай
арган зацы . У адрозненне ад гэтага, Сабор апокрыфаў быў невял к м, завуляваным наўмысна
незаф ксаваным папск м органам, як валодаў уладай, якая лёгка канкураваў з уладай Калег , кардыналаў
Апокрыфы не цярпел н якай улады, акрамя ўлады Бога, был падсправаздачныя
тольк Яго абранаму прадстаўн ку на зямл — Святому Айцу Папе.

Апокрыфы складал ся з двух розных узроўняў — Верхняга Н жняга саветаў.

Вышэйшая рада складалася з Папы Рымскага прызначаных м кардыналаў, як я, у сваю чаргу, к равал абатам манахам Н жэйшай рады. З моманту свайго стварэння склад гэтай рады вагаўся ад шасц дзесяц да шасц дзесяц шасц членаў, кожны з як х прызначаўся Вышэйшай радай. Прызначэнн ў Раду был пажыццёвым ; новыя члены атрымл вал паўнамоцтвы тольк пасля смерц ўжо прызначанага. Двое з першапачатковых трох кардыналаў Вышэйшай рады — Баз л ст Леан — пражывал ў Ав ньёне. у в ле пад назвай Шато Руж. Аднак члены Н жэйшай рады был пароўну падзеленыя пам ж двума роўным па памерах аддаленым манастырам ў глыб н Францы Італ . Гэта был Abbaye des Gardiens (Абацтва Вартаў), размешчанае ў гарах прав нцы Авернь у Францы , Monastero del Cancellò (Манастыр Канчэла), размешчаны ў аддаленых гарах прав нцы Умбрыя ў Італ .

Гардыенскае абацтва Н жняй рады падпарадкоўвалася яго абату Вон гу, а манастыр Канчэла ў Італ — яго абату Дам нгусу. Абодва абаты Н жняй рады падпарадкоўвал ся тольк кардыналам Вышняй рады, як я, у сваю чаргу, падпарадкоўвал ся таемна выключна Папу. Гэтыя заляваныя манастыры л чыл сябе бенедыктынцам , але не к равал ся ў адпаведнасц з бенедыктынск м манастырск м прав лам. Яны стварыл для сябе ордэн, як не быў н бенедыктынск м, н францысканск м, н цыстэрцыянск м. Стагоддзям гэтыя манастыры заставаўся адзеленым ад манастырскага к равання падпадаў пад выключны кантроль Сабору Апокрыфаў. Сабор яго два манастыры са сва м паважаным колам слуг знешне был нейк м «святым прыв дам», як ахоўваў самы жудасны шк лет папскай шафы. Аднак мала што заставалася невядомым Люцыфаэлю, асабл ва сакрэтам Савета .

Так м чынам, пакуль Люцыфаэль спусташала Аз ю сва м дыханнем смерц , яна была аднолькава занятая Еўропай, падманваючы дзве яе нацы . Праз шлюб Францыя Англ я перасекл каралеўск я радаводы. Карацей кажучы, кароль памёр, Англ я атрымала законныя прэтэнз на Францыю — д'ябал хаваўся ў дэталях. Тым не менш, забытаныя каралеўствы апынул ся ў туп ку, зазван ў звон. І з гэтага пачалася Стагадовая вайна. Самая першая з гэтых б тваў, якая аказалася самай жахл вай у г сторы , разыгралася на французскай зямл назаўжды будзе называцца крывавай б твай пры Крэс . Мног я стал сведкам жахаў, як я адбыл ся ў душны жн веньск дзень б твы.

Крэс -ан-Пант'е ~ Паўночная Францыя ~ жн вень 1346 г

Застал ся тольк рэштк буры. Гром пракац ўся на захадзе, маланк ...

урэзаўся ў далёк я пагорк . Светлы чорны крумкач сеў сярод пагнутых ветрам гал н распластанага дуба, паварушыўшы некальк паб тых л сця. Яго чорныя зрэнк распухл звуз л ся, халодныя механ чныя, быццам нейкая машына к равала смоляным вокам. Крумкач пакруц ў галавой каркнуў на аддаляючы навалён чны вецер двойчы, а потым яшчэ раз. Пад дубовым сядзеннем калона французск х салдат шлёпала па гразкай, разб тай каля най дарозе.

Французы — большасць з х был сяляне, чые рук был больш прызвычаеныя да сякер в лаў, чым да мячоў — шл на вайну праз мокрыя пагорк паўночнай Францы . Их нядаўна каранаваны кароль Ф л п VI сказаў гэтаму англ йскаму «сабаку» Эдуарду III, што Францыя н кол не будзе дзял ць трон з Англ яй, ды з к м-небудзь яшчэ. Францыя, абвясц ў Ф л п, з'яўляецца суверэннай, яе трон належыць тольк яму. Адказаўшы на няветл выя прэтэнз Ф л па прыступам лютасц з таго часу вырашыўшы зрынуць яго, Эдуард праклаў сабе шлях праз Францыю, спальваючы цэлыя вёск . Ён быў поўны рашучасц нанесц дастаткова шкоды, каб прымус ць Ф л па падзенне — у меж свае ўласныя шэраг . Кал да Ф л па дайшла вестка пра нахабны напад Эдуарда , ён сабраў мног х французск х лордаў, каб выступ ць супраць захопн ка.

Закл к Ф л па да збро быў настольк моцны, што Эдуард, як сутыкнуўся з мас ўным французск м с лам на раўн нах над Крэс -ан-Пант'ё, адмов ўся з м змагацца ўцёк на поўнач, у бок Кале. Французы был ўпэўненыя ў сабе вельм чакал хуткай перамог . Войска Ф л па было вел зарным складалася з войскаў мног х лордаў — нават кал яны складал ся ў асноўным з сялян, яно нал чвала больш за трыццаць пяць тысяч пераўзыходз ла колькасць англ чан. трое чалавек супраць аднаго. Аднак французск х лордаў х рыцараў было лёгка адрозн ць ад натоўпу фермераў рамесн каў: першыя, будучы на добрых конях, з сцягам апранутым ў цяжк я даспех , мел гордую выправу дваран суровую рашучасць, характэрную для ветэранаў-салдат.

Доўг я мячы, булавы шчыты бразгал аб браняваныя кон ; шэраг п к х стал ся сярод стройных калон пехац нцаў; арбалетныя вазы цяжка ехал па разб тай мясцовасц . Тысяча сядлаў рыпела; тысяча коней дзьмул тупал . Крык перадавал ся з шарэнга ў шарэнг, пакуль групы мужчын спявал песн пал ўраджай, як я яны пак нул ззаду. У в льготным жн веньск м паветры гук вайны был рэкв емам для людзей, як я каменна шл насустрач свайму лёсу. Нягледзячы на тое, што салдаты был нахабным — разл чваючы на хуткую вырашальную перамогу захоп мног х англ йск х палонных — у х панаваў неспакой, як у пужл вых св ней напярэдадн бойня. Агульны стан розуму выдаваў выразны ўзровень нервовасц , спарадз ў хутчэй бесцялеснае прадчуванне, чым нейкую канкрэтную ацэнку — цьмянае, але цалкам адцягваючае ўсведамленне, якое пран кала глыбока ў косц — пачуццё непазбежнай паг бел .

Нават баявыя кон разгледзел самую яго сутнасць; аднак той самы з хатл вы чорны крумкач, як сядзеў высока над полем б твы на сучкаватым дубе, лепш за ўсё ўспрыняў яго. усё — гэта была нябачная прысутнасць самога Д'ябла , у яе кампан , яшчэ аднаго анёла, гатовага да дзеяння: Смерц .

Пасярод калоны салдат плячом да пляча рухал ся два цяжкаапанутыя рыцары з даспехам на конях. Па-над х нагрудн кам в сел безрукаўныя кам зэльк з вышытым аднолькавым эмблемам . Так я ж знак адрознення ўпрыгожвал х сядлавыя покрыва шчыты. Рыцары ехал пад сцягам лорда Амелета з Лаона. Яны был братам , з розн цай у шэсць гадоў, як я носяць герб паважанае мя сэра Блаз . Жан-Жак Жан-Рэнэ был малодшым з трох братоў Блаз ; старэйшым з х быў Жан-Франсуа.

У адрозненне ад Жан-Жака, чалавека распуснага, Жан-Рэнэ жыў са сваёй жонкай Альсай Блаз адз ным сынам М хаэлем Блаз ў замку ў паважаным маёнтку Блаз , размешчаным на паўночнай ускра не горада Рэймс. Акрамя маёнтка, Жан-Франсуа пражываў у вял к м папск м замку «Шато Руж» у Ав ньёне. Ён дзял ў двухпавярховы замак з некальк м ншым папск м саноўн кам , х раскошныя апартаменты был аб'яднаны пад адным дахам.

Жак адкус ў апошн кавалачак яблыка к нуў яго ў шлем брата . Асяродак ударыў па ўзнятым забрале Рэнэ з грукатам зачын ў яго. Рэнэ падняў яго, адкрыўшы горк лоб, але ўсё яшчэ глядзеў наперад. Жак засмяўся нах л ўся наперад на сва м кан , каб лепш разгледзець упарты выраз твару брата .

— Ну ж бо, Рэнэ, — сказаў юнак з усмешкай. — Смех падымае настрой перад б твай. Я ж не кароль Эдуард, Ле Пец ! — Жак дастаў свежы яблык з мяшочка, як ляжаў побач з м.

Рэнэ холадна адказаў: «Людз не гатовыя да атак . Яны стам л ся ад маршу».

«Я заганю англ чан у мора!» — абвясц ў Жак, высока ўзняўшы яблык. «Я засуну яблык у рот Эдварду к ну яго назад за мора. А пакольк я твой добры брат, Рэнэ, я захоплю для цябе англ йскага збраяносца», — дадаў ён з усмешкай, перш чым адкус ць кавалак яблыка.

«Яны пав нны заняць абарончую паз цыю быць гатовым да атак », — заяв ў Рэнэ .

— Яны будуць стомленыя, як маленьк я дзяўчынк , — запырэчыў яго брат. — Яны бачыл дн б твай. Яны к нуць зброю ў знак кап туляцы пры выглядзе нашай колькасц .

«Яны не здадуцца. І Эдуард, яго Чорны Прынц з м . Яны будуць абараняць х да смерц — ты кажаш глупства».

— Яны стам л ся, — настойваў малады чалавек. — Яны здадуцца. Ты — дурань, Рэнэ. Я нагадаю гэтаму дурню, хто ён, пасля б твы, кал такая будзе.

— Табе загад, Жак. Ты будзеш яго выконваць, як я. Маршал Яго Вял касц загадаў ус м сцягам адпачыць, пакуль салдаты не ачуняюць пасля дзённага маршу.

— Аз рн ся вакол, Рэнэ. Паглядз м у вочы — на х дух! Яны не супакояцца. Іх кроў гарачая. Яны будуць атакаваць; нават супраць загаду, — адказаў Жак.

— Мног я з гэтых людзей н кол не бачыл такога густу ў б тве, як мы, — нагадаў яму Рэнэ. — І мы абавязаны загадам — перад лордам Амететам, чый сцяг лунае за Яго Вял касць, — прашыпеў Рэнэ . — Нам загадана адпачыць. Мы не пав нны выступаць супраць Эдварда, пакуль не атрымаем загад рухацца.

Двое мужчын аз рнул ся на павольна рухаючаеся войска, пам ж м запанавала кароткая ц шыня. Калона, здавалася, бясконца цягнулася па няроўнай мясцовасц перад м за м . Жак павярнуўся да Рэнэ, твар якога скрыв ўся ад аг ды, сказаў брату : «Кал гэтыя простыя людз паставяць свае жыцц перад англ чанам , большасць з як х без шчытоў даспехаў, то я буду ездз ць абараняць х. Верны Францы , кожны рыцар будзе верны. Мы служым Францы — гэтыя людз — Францыя, я буду х абараняць!»

«Ц дазволь мне нагадаць табе, дараг брат, што ты даў клятву пад страхам смерц , кал яе парушыш. І ты можаш назаўжды пазбав ць дом Блаз ўсялякага гонару. Гэты дзень моцна паўплывае на кожнага Блаз , добрага ц дрэннага».

Жак утароп ўся наперад, быццам не чуў Рэнэ.

— Тады будзь ты пракляты, Жак, — прабурчаў Рэнэ, апускаючы ахоўную маску.

Нарэшце Жак спытаў: «Ц паедзеш ты таксама з Францыяй?»

Рэнэ падняў забрала адказаў: «Ты страц ў раўнавагу, Жак».

Жак скрыв ўся паўтарыў пытанне. — А ты пойдзеш?

«Ты не рыцар — мабыць, нейк дурань у латы».

— Тады пагодз шся?

«Не прызнаюся Жану-Франсуа, што не быў побач з яго дурным братам у б тве».

— Так, — сказаў Жак. — Як ён казаў: крыж нясем з нам абодвума, альбо н з к м.

— Сапраўды так, — уздыхнуў Рэнэ. Ён павярнуўся да Жака адлаяў яго. — Ты пак даеш мне мала выбару. Табе гэта падабаецца, праўда? — Нахмураная поз рк Рэнэ зн к, на яго месцы з'яв лася сухая ўсмешка. — Я пав нен ехаць з табой, Буфон дэ Франс. Хай будзе так.

Жак усм хнуўся нах л ўся да брата. — Аз рн ся вакол. Я ведаю сэрцы людзей , Рэнэ, як ты. Гэтыя людз не супакояцца, пакуль не к нуць Ле Пец ў мора. Перамога ўжо наша. Неўзабаве мы атрымаем галаву Эдуарда — яго трон. Пакажы нашым...

Крыж брата-кардынала, каб мы маглі сцэнара перамогі.

Адкнужы яблык зняўшы шлем, Рэнэ дастаў з-пад нагрудніка тонкія залатыя ланцужок. Ён трымаў значную вагу ўсыпанага каштоўнымі камянямі распяцця, якое належала яго старэйшаму брату, Жану-Франсуа Блаз, якое пасля быў благаслаўлены самым нябожчыкам Папам Бенедыктам XII. Франсуа настойваў, каб Рэнэ Жак насіў яго з сабой у кожнай броне. Як падказваў момант, настала чарга Рэнэ насіць крыж Блаз. Гэта было часткова прычынай таго, што Рэнэ адчуў сябе абавязаным далучыцца да Калібжака атакаваў: ён не пакнуў брата сутыкнуцца са смерцю аднаго без крыжа. Ён таксама не пакнуў французскую армію змагацца ў адзінце, якой бы неразумнай яна не была. Сваім суайчынцам брата ён быў аднолькава адданы, хоць па-рознаму; абодвух ён абараняў бы — абодвух ён шановаў. Рэнэ нахлынуўся праз борт свайго каня перадаў крыж Жаку. Жак пацалаваў халодны метал, злёгка схлынуўшы галаву ў знак павагі. Над сельскай мясцовасцю прагрымеў гром. Жак засмяўся прыняў гэта як добрую прыкмету. Над ім, у галінах прысадзістага дуба бліскучы крумкач заварушыўся, затрапятаўшы пер'ем. Ён кнуўся са свайго месца на паўночна-заходнім гарызонце, насустрач англійскай арміі.

— У мя найвышэйшага Госпада святога Дэн, — прамармытаў Жак з каменнай суровасцю. Рэнэ выпрастаўся на каніі паўтарыў тую ж пашану. Ён вярнуў распяцце на месца на грудзях надзеў шлем. Конныя салдаты мчаліся ўздоўж калоны войскаў, крычачы: «Рыхтуйцеся! Рыхтуйце свае зброя!» Калоне кнулася наперад.

Армія Філіпа дагнала Эдуарда, у якога цяпер не было нішага выбару, як павярнуцца змагацца. Англійскі кароль выстраў сваіх конных рыцараў перадымаючы шырокім пагорку каля вёскі Крэс, злучыў іх, як якая стаяла наперадзе ззаду, ёменамі, як якая чакалі побач з іх конямі ззаду. Эдуард камандаваў з занятага ветрака на вяршыні пагорка.

За кароткі прамежак часу, мчачыся на паўночны ўсход, узбуджаны крумкач, што ляцеў у паветры, паклаў прастору груба ўзаранай зямлі нырнуў у цёмны зараснік, схаваны за невысокім грабянем. Яркая абласць птушкі моцна асвятлялася сярод чартапалоху цэпа, а яе рэзкі крык напалохаў маладога англійскага лучніка, як стаяў, каб спраўляць патрэбу на падветраным беразе. «Непрыемны знак у непрыемны дзень», — прашаптаў лучнік, глядзячы на крумкача, — здавалася, што птушка ўбачыла яго, прапалла наскрозь, яе ненатуральны позірк пранзаў яго душу. Ён апусціўся на калені, схваціўшыся за галаву, быццам спрабуючы не даць ёй выбухнуць. Ён пыхкаў стагнаў, зваліўшыся на зямлю, перш чым памерць.

закрычала дз ка затрапятала, перш чым таксама звал цца памерц ,
упаўшы ў зарасн к ў пёравых канвульс ях.

Вочы мёртвага лучн ка рэзка расплюшчыл ся. Ён падняўся з зямл агледзеў
пустыя. Бялк яго вачэй был змытыя — бл скучыя чорныя, як пёры крумкача .
Ён дастаў доўг лук, як стаяў прых нуты да ствала дрэва, , з поўным калчанам стрэл
за сп ной, пак нуў гай больш напоўненым, чым увайшоў . Нават з апаражн ўшым
мачавым пузыром яго сэрца было перапоўнена чорным злом, якое к пела ў яго
нястрымных грудзях. Ён праб ўся праз зарасн к да жорсткага фармаванна з амаль
тысячы лучн каў, як я атачал пяцьсот узброеных во наў. Фарм раванне
стаяла на вяршыні мыса, з якога адкрываўся в д на неглыбокую дал ну на ўсходзе. Ззаду
х, а на захадзе яшчэ тысячы салдат чакал ў двух дэальных квадратах. Лучн к
заняў сваё месца ў шэрагах.

Як прадказваў Жак Блаз , французская арм я неабдумана ўварвалася ў бой, перш
чым камандз ры паспел яе стрымаць. У дал не неарган заваная маса крыкл вых
узброеных салдат, коп'яносцаў, генуэзск х арбалетчыкаў конных французск х
рыцараў к нулася да грабяня, занятага англ чанам . У бойцы не было н якага
парадку, людз вал л адз н аднаго на зямлю ў крыважэрнасц , а некаторыя нават саджал на ко
сам х сябе на мячах сва м ж няўмелым рукам .

На англ йск м баку ўзгорка апусцелы салдат праходз ў пам ж доўг м шэрагам лучн каў,
як я трымал высока напегатове доўг я лук .

«Спакойна! Трымайся», — роў аўтарытэтны голас.

Жывыя лучн к , убачыўшы чарнату яго вачэй, к нул ся назад, х шэраг расцягнул ся, як
разбягаючаеся Чырвонае мора.

Ашаломленыя, мужчыны шаптал ся адз н аднаму: «Прэч! У м д'ябал!» Н хто не
спын ў яго, кал ён павярнуўся спусц ўся па хрыбце, пак нуўшы англ чан х
паз цы ззаду.

«Лучн к! Вяртайцеся на свой пост!» — з-за шэрагаў пачуўся крык. Голас належаў
лорду Кл фарду, упэўненаму ў сваёй каманднай с ле, але лучн к павольна
ўпэўнена спускаўся ўн з па ўзгорку. За англ йск м фармаваннем шэрае неба.

Узышло сонца, праз хмары праб лася пасляабедзеннае сонца. Сонца стаяла за англ чанам ,
французск я войск , што набл жал ся, был аслеплены.

Граф Уорыкс Оксфардск , знаходзячыся сярод сва х лучн каў, крыкнуў:

«Лорд Кл фард, вярн це свайго лучн ка! Лорды, трымайце сва х людзей на прыцэле!»

Д'ябал-Лучн к дастаў стралу з калчана , не запавольваючы кроку, уцягнуў яе глыбока ў доўг лук. Яго чорныя вочы былі скраваны на дзве яркія кропкі каля далёкага канца даліны.

«Лучн к! Вяртайся, накшчэбе зваліць ззаду», — запатрабаваў лорд Клард. Лучн к працягваў спускацца па хрыбце, яго цёмная постаць з жудасным палёгкай вылучалася на фоне хаосу. Французы наступалі. Клард павёў наперад свайго каня, за імшоў яго сцяганосец. Ён спыніўся побач з адным з лучнікаў, прабурчаўшы загадзя адзінокава на змесца, дзе той стаяў.

— Ззаду, м'я лорд? — неспакойна спытаў лучнік.

«Загадваю табе выйсці наперад кнуць гэтага чалавека! Зраб гэта зараз, лучнік», — прашыпеў Клард, люта паказваючы на постаць, якая адыходзіла.

— Праўда, мой лорд. — Лучнік пакланіўся заняў вольную пазіцыю. Ён выцягнуў стрэлу, паспрабаваў вецерпусціць стрэлу ўніз па хрыбце. Страла паляцела прама хутка, пранізваючы спіннага чалавека выпраючы з цэнтра яго грудзей. Праб ты лучнік на хвілінку спыніўся, а потым павярнуўся тварам да хрыбта.

Англііскія салдаты ўбачылі толькі размытую пляму, калі мёртвы павярнуўся да хрыбта — магчыма, быццам каб прывітаць іх. Нехто не бачыў, як страла паляцела з яго лука ўверх па хрыбце, як страла праблявока маладому лучніку лорда Кларда.

Толькі калі лучнік упаў на зямлю, яны ўбачылі чорнапёрую стралу, якая вытырнулася з яго галавы. Д'ябал-Лучн к павярнуўся працягнуў рух па полі, у роўную прастору французскай атакі.

«Пакніце яго!» — плюнуў Клард, глядзячы на хадзячага мерцвяка. «Лучнік, знаходзьце свае цэлы! Будзьце гатовыя памамазнаку!»

Тым не менш, усе позіркбылі скраваны на стоту, якая ўсё яшчэ спакойнашла да наступаючага французскага ворага, не зважаючы на забітую стралу, якая прабля яе тулава.

Выбух прымыўнай англійскай гарматы адгукнуўся па полі, як першы град стрэл. Сярод атакуючых французай абсыпаліся стрэлы. Людзкі конпадалпаднацкам стрэл, жахаючы французай. Драўніны стрэл мелі наканечнікі з жалеза, зусім новыя ўба. Жалезныя наканечнікібылі доўгімі цяжкімі жалезнымі наканечнікамі, здольнымі праразаць даспех. Англііскія доўгія лукбылі выразаны з шчыльнага цэсавага дрэва абсталяваны трывалым канапляным цяццам, як я патрабавалі нацяжэння ўсто фунтаў больш, калі далі гэтую разбуральную новую стрэлу з неверагоднай сілай. Металічны касцюм французскіх рыцараў мала што могхабараніць.

Убачыўшы, як яго людзі паспешліва адступаюць, Флардзагадаў ім павярнуць назад перагрупавацца. Яны прагнавалі загад, прарваўшыся м'я яго пабегшы падалі, як шалёныя. Генуэзскія арбалетчыкі апынуліся пад градом стрэл з доўгіх лукаў. Занадта

Далёка ад англ чан яны к нул лук ўцякл . Убачыўшы гэта, брат Ф л па , граф д'Алансон, загадаў х заб ць. Так м чынам, у той дзень ад рук сва х французск х таварышаў заг нула больш генуэзцаў, чым ад рук англ чан, як я ўварвал ся . арм я.

Бяздушны лучн к шоў адз н па бурл вым пол б твы. Людз кон падпарадкоўвал ся Інстынктыўны жах выкл каў у яго чорныя вочы, н хто не падыходз ў да лучн ка, як рухаўся вакол, в давочна абыякава ставячыся да стралы, што пран зала яго. Ён дастаў яшчэ адну стралу з калчана на сп не, нацягнуў цяц ву адным упэўненым рухам выпусц ў яе. Амаль за трыста ярдаў адсюль страла з глух м стукам уп лася ў зямлю пам ж пярэдн м канечнасцям каня Жан-Жака Блаз . Дзве стрэлы генуэзскага арбалета трап л ў рэбры мёртвага лучн ка, а трэцяя пран зала яго сцягну. Тым не менш, яго чорны поз рк не пак даў мэты, стрэлы не спын л яго нават не заповол л руку. Яшчэ адна страла пак нула лук, перш чым першая спын лася. Гэтая не прамагнулася. Яна ўдарылася ў каўнер даспехаў Жака праб ла яго левае лёгкае. Кал ён звал ўся з каня, з неба бл снула яшчэ адна страла; побач з м Рэнэ пачуў жахл вы трэск, кал яго ўласны конь упаў пад м. З-пад вачэй жывёлы тырчала страла з чорным аперэннем . Але мёртвы лучн к не быў бессмяротным. Нават кал ён выпусц ў чарговую стралу, стрэла з арбалета пран зала яму горла, ён нарэшце ўпаў на зямлю. Рэнэ ўскочыў на ног к нуўся да брата. М ма х з крыкам пранос л ся салдаты, х шалёная атака не сц хала.

Рэнэ зняў з Жака ахоўную шчытку, падняў яго галаву ад зямл падхап ў яе рукой. Вочы яго напоўн л ся слязьм ; ён ведаў, што Жак не пак не гэтую дал ну. жывы.

— Не трэба, Рэнэ, — сказаў Жак, на яго твары з'яв л ся вымушаныя ўсмешк боль. — Я заг нуў з гонарам.
— Ён кашлянуў, адчуўшы бурл вую кроў, што к пела ў яго дыханн . — Я хачу — хачу абняць наш крыж — апошн раз .

Рэнэ сарваў шлем, узняў падбародак рэзка пацягнуў за ланцужок на шы , пакуль распяцце не звал лася з нагрудн ка. Ён важдася з м, падносячы крыж пам раючаму... вусны брата . Жак пацалаваў х ўсм хнуўся.

«Рэнэ, кал ты заб'еш Эдуарда, папрас це вял кага Жана-Франсуа-дэ-Франса памал цца за мяне».
— прашаптаў ён. — Паклян ся.

«Клянуся гонарам, Жак. І я таксама буду мал цца за цябе, пакуль не высахну».
Рэнэ адказаў смехам дожджам слёз. Так быў даўн жарт сярод братоў — дурная назва, якой яны дражн л сва х «занадта сур'ёзных» старэйшы брат: Франсуа дэ Франс. Кал Рэнэ засунуў крыж назад пад нагрудн к, брат уздыхнуў памёр у яго на руках.

На другім баку даліны варухнуўся Д'ябал-Лучнік. Яго праца яшчэ не была скончана. Тоўстая стрэлка арбалета, што затрымалася ў яго сцягне, з хрыплым трэскам адламалася, калі ён перакаціўся ўстаў на калені. Град стрэл абсыпаў яго лёгкія даспехі, аднак кроў не пацякла; ён нацягнуў стрэлу і выпусціў яе. Рэнэ ўзняў твар да неба, енчачы ад гора непакоры, нават калі яго ўласная смерць ляцела да яго на чорных крылах. Страла пекла праляцела да зямлі, як праклятая душа. Яна праткнула Рэнэ паднябенне крыклівага рота, пранізваючы яго мозг і раскалола чэрап. Ён больш не крычаў. Яго цела ўпала на цела мёртвага брата з выразам жаху на скрыўленым, акрываўленым твары. Яго расплюшчаныя вочы не бачылі генуэзскай стралы, якая праткнула праклятага лучніка ў чэрап. Лучнік упаў больш не варушыўся.

Англіскія войскі складаліся прыкладна з дванаццаці тысяч чалавек, больш за палову з якіх былі лучнікі. Узброеныя людзі стаялі, размясціўшы два флангі лучнікаў па цэнтры, утвараючы выразную V-вобразную лінію даўжынёй прыкладна васьмнаццацісот ярдаў. Французскія войскі налічвалі трыццаць шэсць тысяч. Хваля за хваляй — усяго пятнаццаць — атакуючых рыцараў мчаліся ў англійскую варонку стрэл, але потым насыпалі на сваіх забітых, хто паміраў перад імі. Паміж уцякаючымі генуэзскімі арбалетчыкамі, падсяпленымі сонца і шалёнымі крыкі непадрыхтаваных сялян на полі бою, французскія войскі пачалі адступіць у поўным беспарадку. Поле бою было ўсеяна англійскімі стрэламі, якія вылучаліся сярод забітых людзей жывёл, як жорсткія ячменныя сцяблы. За кароткі прамежак у дзесяць гадзін з высокага хрыбта пасыпалася амаль паўмільёна англійскіх стрэл, больш за шэсць тысяч французцаў генуэзцаў загнулі. Безумоўна, гэта быў танец д'ябла — гэта быў хортваліс.

Надышоў для яго страшны час, калі паранены Філіп адступіў. У яго не было нішага выбару, як пакінуць сваіх параненых там, дзе яны ляжалі. Два каралі, саюзнікі Філіпа, загнулі ў жудаснай бойні; адным з іх быў сляпы кароль Ян Багем. У Філіпа не было нішага выйсця, акрамя адступіць. Тым не менш, Эдуард не браў палонных. Апоўначы яго сын, Чорны прынц Уэльскі, рушыў пад покрывам цемры з доўгім нажам яго людзі перарэзалі горлы параненым. Усяго ўбывае загнула шэсцьдзiesiąт шэсцісот французцаў і ўсяго некалькі сотняў англійчан. Гэта была бітва, у якой Люцыфаэль быў занадта ўцягнуты з самага пачатку. Цалкам заслуга была ёй; абодва каралі, Эдуард Філіп, былі ўсяго толькі пешкамі ў яе значна больш грандыёзнай гульні. Яна была кіруючай каралевай, і мжволі, перад ёй змагаліся як блазаны два дурныя каралі.

Пасля бітвы Філіп здаўся. З дапамогай двух аваньёнскіх кардыналаў у якасці прымірэнняў неўзабаве паміж Францыяй і Англіяй было заключана перамір'е. Эдуард захаваў пад сваёй акупацыяй Кале, Філіп прыйшоў у шаленства. Англічане пазбавілі рыцарства

правлы бою. Рукапашны бой, супрацьстаянне тварам да твару — бтва, у якой Чалавечыя навывы, славядвага супраць чужых — былы заменены тым, што раўназначна прабаванню ворага дздай ззаду. Англійскдоўг лук быў аплявухай рыцарскаму класу. Нягледзячы на тое, што французскія рыцары пагарджалі імям, называючы яго адкрытай баязлвасцю, дыстанцыйны бой аказаўся вельмі эфектыўным для невялікіх арміяў, так як армія Эдуарда I з умяшаннем Люцыфаэля мастацтва вайны змянілася, змярканне апусцілася на слаўтасць рыцарства.

У роспачы Філіп разглядаў магчымасць звярнуцца па дапамогу да Святога Прастола, яго велізарнай колькасці адукаваных святароў. Аднак яму патрэбна было нешта большае, чым проста малітвы. Яму патрэбны былі фінансы надзейная супрацьдзеянне новай англійскай зброі — хуткастрэльнаму доўгаму луку яго бранябойнай стрэле. Яму патрэбны былі новыя стратэгіі, каб супрацьстаяць нявартаснай тактыцы, якую выкарыстоўваў англійчане. Ён шукаў рашучую контрзброю канчатковую контрстратэгію, як яна магла б выгнаць Эдуарда з Кале і вярнуцца праз Ла-Манш. Тым не менш, Люцыфаэль выступіў супраць усё гэтага, горка нецярпліва, як пакрыўджаная, але знешне заўсёды ўладная каралева каралеў. Трон Святога Прастола Папскі палац у Авіньёне не быў там. Папа, Калегія кардыналаў кардыналы-апокрыфы былі аднолькавай здабычай у яе гульні. І ўнутры ўсё гэта спляла сваю павуціну.

Шато Руж ~ горад Авіньён ~ красавік 1347 г.

Авіньёнскі Шато Руж служыў ахоўнай рэзэрванцыяй для некалькіх кардыналаў-калежаў. Вартаўнік, як стаяў ля задняга ўваходу ў замак, пераступіў з нагамі — боль адчувалася ў левай пятцы. Ён абшукаў свой бот, але не знайшоў ні шпількі, ні трэск, ні калючкі, аднак зноў адчуў гэта: укол, падобны на маленькі кнжал, упваўся ў пятку. Гэта не дало б яму спакою. Ён агледзеў мёртвую зямлю. У позні час ніводная душа не выдала голасу. Крадком зрунуўшы на арачны ўваход свайго паста, вартаўнік пракраўся ў хмызняк, што атачал тоўстыя каменныя сцены замка. Ён з надзеяй паляпаў па кшэннях ўсміхнуўся, знайшоўшы ў кшэн камзэлькі складзены аркуш паперы. Прыхнуўшыся да сцяны, ён расшнураваў ботзасунуў туды паперу. Ён толькі што завязваў шнурок, калі на яго ўпаў доўгі цені фгуры ў капюшоне. Упанцы ён паспешліва выпрастаўся, ледзь не ўпаў.

— Вартаўнік. Вы не на сваім пасту, — ціха сказаў святар. — Чаму?

Вартаўнік з засмучаным выглядам рушыў да аркі, цені постаці таксама рушыў, каб засланіць яго. «Я чуў шум, манах», — загнуўся ён. «Гэта быў ўсяго толькі пеўн, як я сядзел ў...» Куст».

«А, пеўн на насесце. Зразумела». Пры лепшым святле салдат убачыў святара — ён быў высокі даволі ...

дужы, з густым чорным валасам. Аднак, здавалася, ён глядзеў на брук, кал яго Цёмныя вочы бл снул па твары вартаўн ка, яны был пран зл выя, як к нжалы. «Ты ганяешся за кудахтаючым пеўням ў расшнураваным боце?»

«Я не заўважыў гэтага, браце».

— А, разумею. Ты не заўважыў, што шнурк развязаныя. — У ц х м голасе гучала жудасная супярэчнасць. у бл скучыя вочы, ад як х вартаўн к сц снуў зубы. «Пакажыце мне вашы загады, вартаўн к».

Гэтае мгненне.

Заспеты знянацку — ён усё думаў, кал ж гэты трывожны святар пак не яго выконваць абавязк, — салдат неахвотна нах л ўся зняў бот. Ён дастаў мправ заваную павязку працягнуў яе святару.

— У незашнураваных ботах? А. — Святар разгарнуў газету стаў пад насценны л хтарык, каб прачытаць яе. — Чаму вашы загады ў ботах, вартаўн к?

Вартаўн к прызнаўся ва ўс м. Святар усм хнуўся, вярнуўшы складзеныя ордэры, сказаў: «Гады Здаецца, твае загады лепш за ўсё выконваць, кал х парушаць. Можа, пак нем прызнанне пам ж нам ?

— Кал ласка, кляштар. Чым я магу дапамагчы, кляштар... гм... — вартаўн к з цяжкасцю выц снуў мя святара.

«Севаль — арх б скуп Лу Севаль — прыехаў па асаб стай дамоўленасц, каб сустрэцца з кардыналам Жанам- Франсуа Блаз ».

— Я пакл чу майстра па збро . Ён можа арган заваць эскорт. — Вартавы пачаў адварочвацца, але святар балюча схап ў яго за плячо.

— З вашага загаду я бачу, што вы на гэтай пасадзе тольк нядаўна, — прашаптаў вял к святар. — Я так разумею, вы не хочаце, каб на вас заплям л ? Мне не трэба чакаць эскорту; я тут быў ужо шмат разоў. Я сам знайду свой шлях.

Салдат, як сапраўды быў маладым рэкрутам, дарэчы, не надта паспешл вым, адчуў смугу звал ца яму ў галаву. Ён пав нен быў выконваць яго загады; аднак, дазвольце незнаёмаму чалавеку у замак без суправаджэння? Аднак гэта было наймавернае парушэнне абавязку, бо гэтак жа неабходна было паслухацца ц хага голасу — загаду ў бл скучых вачах.

«Наведвальн каў суправаджаюць. Я пав нен...»

— Няўжо, — перапын ў святар, — я не заўважыў вас, кал вы не был на вашым пасту? Няўжо вы таксама не заўважыл, як я ўвайшоў? Паслухайце мяне, вартаўн к, збярыце мяне як чарговага ц хага пеўня, як спявае. Ужо позна — я стам ўся. Вы разумеете, што я маю на ўвазе? Адвёўшы поз рк, вартаўн к адказаў: «Я так разумею... як вы кажаце. Я вас не ведаю». Я цябе таксама не бачыў.

— Хлусня з добрым намерам — гэта не дрэнны ўчынак. Малайчына. Я пастараюся, каб паслуга была ўтрая даражэйшая, — сказаў святар, паляпаўшы вартаўн ка па плячы з усмешкай, якой салдат не заўважыў. Ён зн к пад арачным уваходам паплыў па ц х х кал дорах

замак. Святар падышоў да кута, кал ён абышоў яго, яго рысы твару адзенне стал рэзка змян ўся, ператварыўся ў зус м ншую форму. Замест халата ён апрануты ў баявую форму французскага рыцара. На яго грудзях ззяла золата, усыпаная каштоўнымі камяням , Блаз перасек сцяну. Ён павярнуў за яшчэ адз н рог спакойна прайшоў скрозь каменную сцяну, яго твар у даспехах бяшумна зл ўся з мас ўным камяням .

У спальн кардынала Жана-Франсуа Блаз насценны габелен коратка затрэпаўся, кал постаць рыцара прайшла скрозь цвёрдыя каменныя сцены. Кардынал варушыўся стагнаў у сва м пазалочаным ложку, яго вочы закац л ся, кал ён сачыў за рысам твару. кашмарнага пейзажу. Жан-Франсуа перакац ўся па вел зарным ложку, пагружаны ў сон, куды ён мкл ва падаў. Раптам ён ахнуў рэзка ўскочыў з шырока расплюшчаным вачыма. Пот бл шчэў на яго лбе. Кал кашмар быў выяўлены, ён уцёк з пакоя. Плечы кардынала з палёгкай апусц л ся, ён адк нуўся на ложак, яго вочы павольна заплюшчыл ся, а потым зноў расплюшчыл ся. Кашмар на гэтым не скончыўся. Ён сеў, яго сэрца задрож дз ўна ў яго грудзях. Там, у куце пакоя, стаяў цёмны с луэт рыцара ў даспехах.

— Хто там дзе? — прашыпеў Франсуа, а ў горле ў яго сц снуўся жах. Цень ступ ў у... месяцовае святло падае праз адчыненае акно.

— Жак, — захлынуўся Франсуа. — Гэта ты, Жак? — Ён здэ ўлена закрыў твар рукам .

— Гэта я, Жан-Франсуа. У цябе ўсё добра атрымалася? — Здавалася, рыцар гарэзл ва ўсм хнуўся. «Я... сапраўды мал ўся! Я мал ўся за цябе. Як ты? А Рэнэ?»

«Рэнэ прапаведае, як заўсёды. Ён сабраў усё як мага лепш, каб я не наведаў вас — ён сабраў гэта». можа вас засмуц ць».

— О, не, — схлус ў Франсуа. — Зус м не! Ты пав нен сказаць яму, каб ён прыйшоў. Скажы яму, Жак.

— Я прыйшоў папярэдз ць цябе пра жудасную рэч, Франсуа, — паспешл ва прашаптай рыцар.

«Францыя падзе перад Эдуардам Англ йск м усяго за дваццаць гадоў. Эдуард атрымае падтрымку мног х французск х лордаў. Ён прыйдзе з захаду поўначы заваюе сэрца Бургунды . Ён падзял ць Францыю».

Зус м збянтэжаны, кардынал адказаў: «Нават кал б большасць лордаў Францы падтрымал Эдуарда, як ён мог бы перамагчы? У яго няма баяздольнага войска!»

— Ён абавязкова зроб ць гэта, — рэзка сказаў рыцар. — З таго часу ён заключыў дамову з д'яблам. Гэта сам д'ябал распавядае Эдуарду пра ваенныя сакрэты! Эдуард забярэ нашу радз му, Жан-Франсуа, кал ты не спын ш яго да пачатку паходу — кал не спын ш яго зараз.

У галаве Франсуа круц лася галава. «Гэта вар'яцтва! Я не магу спын ць так я рэчы. Кал я пагавару з Яго

— Святасць гэтага, ён звядзе мяне з розуму, — справядліва сказаў ён. — Ця не можаце вы з Рэнэ спыніць гэты падзея?

«Толькі ты можаш спыніць гэты падзея, Франсуа».

«Я не магу перашкодзіць волі караля, Жак. Я таксама не магу загадваць д'яблу. Я ўсяго толькі слуга ...»

— Паслухай мяне, Франсуа, — абурылася цёмная постаць падышла бліжэй. — Ты ведаеш пра Сабор Апокрыфаў?

Кардынал злёгка напружыўся. Неахвотна прызнаўся: «Так, але толькі частку яго сцэны. А што з гэтага?»

«Яны хаваюць сакрэты, нейкую зброю, каб знішчыць англійскага караля. Ты павінен узяць пад кантроль гэтую зброю, Франсуа. Ты павінен выпусціць яе супраць яго. Аднак, спачатку ты...» павінен навучыцца правільна карыстацца ёю. Так я ведаю захоўваюцца ў архівах апокрыфаў, як некаторыя называюць перакладам Нарамсана. На гэтых старонках вы даведаецеся пра канструкцыю дзеянне гэтай зброі.

— І як жа мне да гэта дабрацца? — не пераканаўся Франсуа. — Архіў добра захоўваецца. І яны выкарыстоўваюць пераказныя словы, каб атрымаць да яго доступ. Я не ведаю гэтых слоў, Жак! Архіў толькі для Савета.

«Д'ябал прашаптае гэтую таямніцу на вуха Эдварду, Эдвард будзе шукаць скруткі Нарамсана. З моманту яго ўлада стане большай, чым нават Святы Прастол».

Ён забярэўсю Францыю, калі ты не паслухаешся маіх слоў. Франсуа, ты павінен працягнуць гэты ўчынак. Калі не за Францыю Царкву, то за сваіх братаў: за тое, што мы загубілі гонарам падставай. Нават анёлы загубілі, каб здзейснілася воля Божая. Калі нашыя павінны загубіць, каб больш людзей маглі жыць, то гэта Яго воля.

Франсуа ўспомніў свой кашмар. «Іншыя? Хто павінен упасці?»

— Нават Хрыстос упаў, каб нашыя маглі жыць. Я мушу сысці, Франсуа. — Рыцар адварнуўся. «Яшчэ хвілінку!» — закрычаў Франсуа.

Рыцар павярнуўся ўсміхнуўся. «Вы — Франсуа дэ Франс. Дзеся Бога, выратуйце Францыю. Выратуйце нас усю». Ён павярнуўся зніж за сцяной.

«Пачакайце! Не! Жак! Жак!» Франсуа кнуўся з ложка, пагнаўшыся за малётнай постаццю.

Ён прабегаў праз свае пакоі, расчынаў дзверы, спатыкнуўшыся, апынуўся ў калідоры. «Жак!» Але доўга калідоры былі пустыя.

Твар яго брата ўжо перасёк калідор, ступіў за далёкую сцяну ўвайшоў у пакой для наведвання святара. Ён упаў на калені. «Жак! Вярніся!» — усхліпнуў ён.

Дзверы зарыпелі, калі гошч з цяжкай вачыма сонна высунулі галовы з дому.

Спячы святар варухнуўся, пачуўшы крык каля сваіх пакояў, але вочы не расплюшчыліся.

Начная лямпа асвятляла кнігу Святога Пасанья, якая ляжала тварам уніз на яго грудзях, а рукі былі сплечены на ёй. Рыцар стаяў ля падножжа ложка, гледзячы на мужчыну, як сніў. Павольна пласціны рыцарскага даспехаў пачалі злівацца змяняцца, зліваючыся з бліскучай скурай пышнага жанчыны, яе цела бледнае, як смерць. Яе вочы, пазногці і дзідзікі валасы да пояса былі цалкам чорнымі, як эбенавы камень. Яна была ўвасабленнем чыстай бессаромнай Евы; яна была крыніцай, ад якой пайшлі ўсе жанчыны — ад якой таксама пацярпелі неўдачы ўсе мужчыны. Яна была Люцыфаэлем. Яна спынілася над святаром, усміхаючыся. З яе бледных вуснаў гучалі галасы многіх жанчын. «Гэта марнаванне часу чалавеку — быць аднаму, асабліва не нязмай за мяне. Але хутка». Святар скрыў ўся, застогнаў у сне перакул ўся на бок. Разгорнутыя пашанні зваліся на падлогу, яе босая пятка растаптала іх, калі яна прайшла праз вонкавую сцяну замка, пакінуўшы толькі прывіднае бязбожнае смею, як турбаваў святога чалавека ў яго сне.

І смею Люцыфаэля былі цалкам заслугоўваны — прайшло менш за месяц, перш чым бязбожнае насенне пусціла карані.

Шато Малоў ~ горад Аваньён ~ май 1347 г.

У адрозненне ад замка Руж, які належаў Калегу кардыналаў, аваньёнскі замак Малаў належаў Сабору Апокрыфаў быў рэзідэнцыяй кардыналаў Базіліяста Ліана. Паколькі Ліан быў у Англіі з папскай мессай, старэйшы кардынал быў адзіным у замку Малаў. У сваіх апартаментах Базіліяст моцна спаў. На стала для лістаў, Амаль патухлая алейная лямпа з цяжкасцю выпусціла полымя, адкідаючы мятлы выяценнае пярэ, чарнілцу складзены лісты, на якім былі словы:

Мой найдаражэйшы кардынал Ліан ~

Даруйце мне маю нястачу мужнасці, але мяне ахапіў найцяжэйшы страх мая душа. Цяпер я перакананы, што смерць кардынала Ксаверыя не была выпадковай, цёмныя сілы дзейнічаюць супраць нас. Яны хочуць атрымаць доступ да таго, што мы ахоўваем. Заклінаю вас, неадкладна вярніцеся ў Аваньён. Разам мы будзем настойваць на аўдыенцы ў Яго Святасці, Папы Клімента. Яго трэба папярэдзіць пра небяспеку. Паспяшайся, сябар. Я пачынаю баяцца за сваю бяспеку...

З павагай, на службе Яго Святацц ~ Кардынал Баз л ст

Парыў ветру патушыў полымя, кал задняе акно павольна адчынлася, на яго фоне з'явіўся рухомы сьвет. Зламысны вартаўн к праслзнуў у спальню Баз л ста, сеў яму на грудз моцна прыцснуў рот кардыналу. Затым ён дастаў к нжал прашаптаў пытанне, як я яму загадала задаць. Баз л ст змагаўся, але быў занадта слабы для моцнага салдата. Злавесным шэптам зламысн к папярэдзў яго не крычаць, халодная сталь на яго шыдала зразумець пагрозу. Салдат прыбраў руку стаў чакаць адказу.

Баз л ст з непакорай глядзеў на сьвет твару н чога не сказаў. Нож павольна рухаўся да левага вока кардынала, пак даючы неглыбок сляд крыві. Баз л ст скрыгатнуў зубы не выдаў н гуку. Рука зноў закрыла яму рот, глыбока прыцскаючы галаву да падушачк. Трымаючы грудз Баз л ста сваёй вагой, ахоўн к усадзў к нжал у пшчотную плоць пад вокам. Баз л ст закрычаў носам, кал нож падрапаў сценк яго вачнцы. Ахоўн к шпурнуў вока на падлогу. Кал Кал стары крыху аслабеў, салдат паведамў яму, што ў яго засталася адно вока, як м можна гандлявацца.

Баз л ст адразу пачаў гаварыць, распавядаючы ўсё, што ведаў. Кал ён скончыў, вартаўн к запатрабаваў паўтарыць кодавыя словы, каб пераканацца ў х правльнасць. Рыдаючы, ён кляўся, што сказаў праўду, — ўсё ж нож увайшоў у правае вока кардынала. Зноў Баз л ст закрычаў, адштурхнуўшыся ад халоднай рук. Зноў яго папрас л паўтарыць словы. Ён задыхаўся за каўся — словы был тыя ж самыя. Перакананы, што здабыў нфармацыю, для якой яго нанял, ахоўн к перасунуўся на грудз Баз л ста, выцскаючы паветра з яго лёгкх. А пасля таго, як кардынал змоўк, забойца саслзнуў праз падваконн к знкучай залеве.

Праз нейк час ён сустрэўся са сва м заступн кам у таемным месцы, падрыхтаваным пасля гэтай жудаснай падзеі. Скуруны кашалёк перайшоў у ншага ўладальн ка, наёмны забойца выехаў з заходняй брамы Ав ньёна перасек мост праз раку Рона. Аднак не праехаў ён м л, як дасведчаны злодзей з мячом адкусў яму галаву — кашалёк. Доказы подлага забойства знклў французскай сельскай мясцовасць. А яго злачынец, кардынал Жан- Франсуа Блаз, цяпер трымаў ключ да сакрэтаў Сабору Апокрыфаў, адпаведна, да двух старанна ахоўваемых манастыроў: Гардзьен Канчэла.

[Канец раздзела 2]

Гэты л таратурны твор быў створаны выключна ў прысвячэнн

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына живе ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~